OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kirje

4.11.2024

VN/22967/2024
VN/22967/2024-OKM-67

Sivistysvaliokunnalle

Ministeriön vastine hallituksen esitykseen annettuihin lausuntoihin

Sivistysvaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä vastinetta hallituksen esitykseen 160/2024 vp annetuista asiantuntijalausunnoista. Lausunnoissa on tuotu esille tiettyjä muutokseen liittyviä ongelmalliseksi koettuja vaikutuksia sekä eräitä muutostarpeita, joita ei ole ollut mahdollista sisällyttää käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen. Lausunnoissa on myöskin nostettu esille mahdollisesti myöhemmin opintotuen uudistamisessa huomioonotettavia kehittämisehdotuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää vastineensa sivistysvaliokunnalle annetuissa lausunnoissa esitetyistä huomioista seuraavasti.

Asumislisän taso

Lausunnonantajat kritisoivat asumislisän tasoa riittämättömäksi. Erityisesti indeksisidonnaisuuden puuttumista ja kesäajan asumiskustannusten jäämistä pääsääntöisesti asumislisän ulkopuolelle pidettiin ongelmallisena. Kansaneläkelaitos on todennut lausunnossaan, että asumislisä voisi pienentyä yksin asuvilla jopa yli 2 000 eurolla vuodessa. Kuitenkin Kelan aktuaaripuolelta saadun tiedon mukaan yhdelläkään opiskelijalla ei tuki pienensi yli 2 000 eurolla.

Hallituksen esityksen mukaan asumisen tuen taso voi kasvaa tai pienentyä riippuen opiskelijan asumisvalinnoista. Yksin asuvista asumisen tuki voisi suurimalla osalla pienentyä, jos opiskelijoiden nykyiset asumismenot pysyvät nykytasolla. Vuositasolla asumisen tuki pienenisi yksin asuvilla keskimäärin hieman alle 800 euroa. Puolison kanssa asuvilla tuki voisi vuositasolla nousta keskimäärin lähes 800 euroa ja jaetussa asunnossa asuvilla nousu voisi olla keskimäärin hieman alle 1 000 euroa. Keskimääräiset muutokset nykytilaan verrattuna kertovat muutoksen suunnasta, mutta todellinen muutos voidaan nähdä vasta muutoksen voimaantulon jälkeen. Mahdollinen asumiskäyttäytymisen muutos tulee tapahtumaan vähitellen, eikä sitä ole mahdollista ennustaa tarkasti. Esitetyt taloudelliset vaikutukset ovat laadittu nk. varovaisuusperiaatteella olettaen suurimman osan opiskelijoista asuvan jatkossakin nykyisissä asunnoissaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että vaikka asumisen tuen taso laskee, niin opiskelijoilla on mahdollisuus aiempaa suurempiin tukea täydentäviin työtuloihin, koska opintotuen tulorajat ovat asumistuen tulorajoja korkeammat. Lisäksi muiden ruokakunnassa asuvien tulot eivät jatkossa pienentäisi opiskelijan asumislisän määrää. Opiskelijan omat tulorajat tulevat lisäksi nousemaan 1.1.2025 ansiotasoindeksin perusteella siten, että esimerkiksi tyypillisen yhdeksän tukikuukauden vuosituloraja nousee noin 1 400 eurolla. Siten opiskelijalla voi olla tuloja keskimäärin noin 117 euroa kuukaudessa enemmän 1.1.2025 alkaen kuin tänä vuonna (20 127 euroa/12 kk-18 720/12kk). Opiskelijoilla on

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

myös mahdollisuus hyödyntää elinkustannuksiinsa opintolainan valtiontakausta. Lainatauksen kuukausittaista määrää korotettiin 1.8.2024 täysi-ikäisillä itsenäisesti asuvilla 200 eurolla. Asumislisän tason laskeminen opiskelukuukausina kompensoituu tulorajojen tai lainatakauksen korotuksella, koska niiden yhteenlaskettu joustovara muutostilanteessa on vuositasolla esimeriksi yhdeksän kuukautta tukea käyttävällä yli 3 000 euroa (9 kk x 200 e/kk + 12 kk x 117 e/kk= 3 200 euroa).

Myös sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutuksia koskevan muistion[1] mukaan sosiaaliturvan leikkausten vuoksi suurimmalla osalla opiskelijoista tulojen muutos on hyvin pieni tai tulot jopa kasvavat, kun otetaan huomioon mahdollisuus opintolainaan ja se, että tulorajat ovat opintotuessa asumistuen tulorajoja korkeammat (Kuvio 6: Eri suuruisten tulonmuutosten yleisyys eri etuudensaajaryhmissä, s. 27).

Opiskelijatutkimuksen[2] mukaan noin kolmasosa vastanneista korkeakouluopiskelijoista on saanut rahallista avustusta vanhemmiltaan. On hyvin todennäköistä, että vanhempien taloudellisen tuen merkitys kasvaa tilanteessa, jossa opiskelijan omat varat ovat niukat.

Kesäajan asumiskustannukset opiskelija voi kattaa asumislisällä jatkossa, jos opiskelija suorittaa kesäaikana opintoja. Jos opiskelijalla ei ole kesäaikana mahdollisuutta opiskella, eikä hänellä ole mahdollisuutta siten opintotukeen, hänen tulee kustantaa asumiskustannukset työtuloilla tai muilla varoilla. Jos hänellä ei ole käytettävissä työtuloja tai muita varoja, hän on oikeutettu saamaan toimeentulotukea samoin perustein kuin muutkin pienituloiset taloudellisen tuen tarpeessa olevat kansalaiset.

Toimeentulotuen tarve

Lausunnonantajista ottivat esille asumislisään siirtymisen aiheuttavan toimeentulotuen tarpeen kasvua. Itsenäisesti asuvan opintotuki on niukka, mutta se riittää kattamaan minimikulutuksen ja välttämättömiin menoihin. Opiskelijoita, joilla arvioidaan olevan tarvetta toimeentulotukeen, on hallituksen esityksen mukaan 19 000 keskimääräisen toimeentulotuen ollessa kuntaryhmästä riippuen 93, 100 tai 114 euroa keskimäärin kolmena kuukautena. Tarve toimeentulotukeen syntyisi erityisesti kolmen kesäkuukauden aikana, koska muina kuukausina opiskelijan yhteenlaskettu opintoraha, asumislisä ja opintolainan valtiontakaus kattaisi toimeentulotuen normin mukaiset välttämättömyysmenot.

Yksin asuva täysi-ikäinen opiskelija voisi saada kuntaryhmästä riippuen opintotukea I kuntaryhmässä 1 425 (=279,38 opintoraha, 296 asumislisä, 850 opintolaina), II kuntaryhmässä 1 377 e/kk (279,38 opintoraha, 248 asumislisä, 850 opintolaina) ja III kuntaryhmässä 1 345 (279,38 opintoraha, 216 asumislisä, 850 opintolaina) euroa kuukaudessa. Toimeentulotuessa huomioonotettavat menot koostuvat perusosasta (587,71 e/kk) sekä yksinasuvan asumiseen tarkoitetuista asumiskustannuksista, jotka ovat Helsingissä korkeintaan 715 e/kk, Tampereella 589 e/kk ja Lappeenrannassa 513 e/kk. [3] Tänä syksynä toimeentulotuessa huomioidaan menoina siten yksin asuvalla esimerkiksi I kuntaryhmässä Helsingissä 1 302,71, II kuntaryhmään kuuluvalla Tampereella 1 176,71 ja III kuntaryhmään kuuluvalla Lappeenrannassa 1 100,71 euroa kuukaudessa. Opintotuki ylittää siten kyseiset toimeentulotuessa huomioonotettavat menot. Toimeentulotuen tarvetta voisi siten syntyä vain niillä opiskelijoilla, joilla olisi tavanomaista suurempia perusosassa huomioitavia menoja tai muita perusosan lisäksi huomioitavia menoja (esim. tavanomaista suuremmat terveydenhoitomenot). Jos opintotuella tulisi jatkossa kattaa myös muita kuin välttämättömiä menoja, tulisi sen määrää korottaa tai lisätä harkinnanvaraisia lisiä tiettyjen erityismenojen kattamiseen. Tästä aiheutuisi merkittäviä lisämäärärahatarpeita. Opiskelijalla voi olla opintotuen lisäksi muita tuloja ja hän voi silti saada tuen täysimääräisenä. Siten nykyjärjestelmässä opiskelija voi käyttää esimerkiksi työtulojaan muiden kuin välttämättömyysmenojen kattamiseen.

Kansaneläkelaitos huomauttaa lausunnossaan, että opiskelijoiden asumisen tuen esitetty muutos tulee ottaa huomioon myös valmisteilla olevassa toimeentulotuen uudistuksessa siten, että muutokset eivät

[1] Vuosien 2024 ja 2025 sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan. Sosiaali- ja terveysministeriö 2024.

[2] Eurostudent VIII – Opiskelijatutkimus 2022Juhani Saari, Sara Koivuranta, Elina Nevalainen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja: 2023:34

[3] https://www.kela.fi/documents/d/guest/hyvaksyttavien-asumismenojen-kuntakohtaiset-rajat-2024-voimassa-01042024-31122024

heikennä opiskelijoiden toimeentuloa eritoten kesäaikoina. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, opiskelijoiden tulee olla oikeutettuja toimeentulotukeen samoin perustein kuin muutkin pienituloiset väestöryhmät. Opintotuen tasoa parantamalla voidaan toki vähentää toimeentulotuen tarvetta. Merkittävät korotukset opintorahaan tai asumislisiin edellyttävät lisämäärärahoja tai määrärahojen uudelleen kohdentamista ja opintotuen rakenteen muutamista.

Asumislisän yksilöllisyys

Kansaneläkelaitos huomauttaa lausunnossaan, että asumislisää saisivat jatkossa myös hyvätuloisten puolison kanssa asuvat opiskelijat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että opintotuen ml. asumislisän tarkoitus on nimenomaan tukea yksilön taloudellisia edellytyksiä opiskeluun. Tällöin opiskelija ei ole riippuvainen asuinkumppanin tai puolison halukkuudesta osallistua opiskelijan menoihin. Voidaan ajatella, että mallista on etua myös puolisolle, joka ei opiskele. Hän voi käyttää omia varojaan haluamiinsa tarkoituksiin tai esimerkiksi säästää niitä, kun hänen tulojaan ei oteta huomioon opiskelevan puolison asumislisässä. Yhdessä asuvat kämppikset tai nuoret parit eivät miellä tulojaan useinkaan yhteisiksi samalla tavalla kuin esimerkiksi perheen perustaneet parit. Kämppikset tai nuoret lapsettomat parit eivät siten ole sitoutuneet yleensä myöskään vastaamaan toistensa menoista.

Ulkomailla asuvien asumislisä

Lausunnonantajat huomauttivat lausunnossaan, että ulkomailla vaihtoon lähtevän opiskelijan kannalta ulkomailla opiskelevan ja asuvan asumislisän määrän tason säilyttäminen nykytasolla on ongelmallista. Kuten hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, määrää ehdotettiin lausunnolla olleessa versiossa korotettavaksi, mutta siihen ei ollut valtiontaloudellisia edellytyksiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että vaihto-opiskelijan toimeentuloedellytykset säilyvät nykytasolla. Ulkomailla opiskeluun tarkoitettu opintotuki on korkeamman lainatakauksen vuoksi korkeampi kuin kotimaassa opiskelevan opintotuki. Lisäksi myös ulkomailla opiskelevalla voi olla opintotuen lisäksi muita tuloja samalla tavalla kuin kotimaassa opiskelevalla ilman että tuki pienenee. Ulkomaille vaihtoon lähtevät voivat opintotuen lisäksi saada verottomia apurahoja, jotka eivät vaikuta opintotukeen. Erasmus-apuraha on 490/540 euroa kuukaudessa. Korkeakoulut voivat myös myöntää kahdenvälisen sopimuksen kautta vaihtoon valituille opiskelijoille apurahoja.

Kansaneläkelaitoksen esittämiä muutoksia opintotukilakiin

Kansaneläkelaitos mainitsee lausunnossaan eräitä tärkeinä pitämiään muutostarpeita. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, ettei esityksen valmistelussa ollut edellytyksiä ottaa mukaan muita kuin asumistuelta asumislisälle siirtymiseen liittyviä välttämättömiä lakimuutoksia. Uusien muutosten edellyttämät tarkemmat taustaselvitykset eivät myöskään olleet mahdollisia aikataulusyistä. Esitettyjä muutostarpeita on mahdollista tarkastella osana opintotuen kokonaisuudistusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että opintotukimenoja lisääviä muutoksia olisivat olleet opintorahan tason korotus opiskelijoilla, jotka asuvat vanhemmalta vuokratussa tai vanhemman omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto, asuntolapaikan rajauksen poisto sekä opintotuen takaisinperintäjärjestyksen muuttaminen.

Vanhemman kanssa samassa kiinteistössä asuvia voi olla Kela arviota enemmän. Vanhemman kanssa samassa kiinteistössä esim. yleensä samassa omakotitalossa asuva rinnastuu vanhemman luona asuvaksi, jonka vuoksi opintorahan määrä on alempi kuin itsenäisesti asuvalla opiskelijalla. Opintorahojen erilaisia määriä voidaan pyrkiä vähentämään mahdollisuuksien mukaan kokonaisuudistuksen yhteydessä. Asuntolapaikkaa koskevan rajauksen osalta ministeriö toteaa, että maksuttomalla asuntolapaikalla voidaan tarkoittaa myös asuntolapaikkaa, joka on erityisesti maksuttoman toisen asteen ja oppivelvollisuutta suorittavan alaikäisen opiskelijan tarkoituksenmukaisin ja ensisijainen asumismuoto vaikkei asuntolassa voisikaan asua viikonloppuisin. Kela tulkitsee maksuttomaksi asuntolapaikaksi asuntolat, joissa voi asua maksutta viikon päivien lisäksi myös viikonloppuisin. Säännöksen mukaan on mahdollista, että opiskelija voi saada asumislisää muuhun asuntoon, jos on erityisen painavia syitä sille, ettei opiskelija voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja

Kela voivat jatkaa keskustelua aiemmin käytössä olleista soveltamisohjeista ja pyrkiä asiassa yhteisymmärrykseen.

Takaisinperintäjärjestyksen muuttaminen on kannatettava muutosehdotus, mutta se olisi lisännyt opintotukimenoja useita miljoonia euroja. Siten kyseisen muutoksen toteuttamiseen ei ollut tässä yhteydessä valtiontaloudellisia edellytyksiä.

Opintotukilain 14 §:ssä säädetty poikkeus tarkoittaa käytännössä sitä, että opintotuen asumislisään oikeutettu opiskelija voi kuulua yleisen asumistuen ruokakuntaan, jos hän asuu samassa asunnossa oman tai puolisonsa lapsen kanssa ja lähtee opiskelemaan ja vuokraa sitä varten opiskelupaikkakunnalta asunnon. Opetus- ja kulttuuriministeriön käsityksen mukaan lainvalmistelun aikana ollut erilaista käsitystä siitä, mihin tilanteeseen säännös soveltuu. Säännös on tarkoitettu myös aiemmin sovellettavaksi tilanteessa, jossa perheellinen opiskelija joutuu hankkimaan opiskelun vuoksi asunnon toiselta paikkakunnalta. Vanhempiensa luota omaan asuntoonsa muuttava opiskelija ei kuuluisi poikkeuksen piiriin, koska jatkossa tällainen opiskelija voisi saada asumislisää kuten muutkin itsenäisesti asuvat opiskelijat voivat saada.

Kansaneläkelaitoksen esittämiä huomioita yleisestä asumistuesta annetun lain muutoksiin

Esitetyssä yleisestä asumistuesta annetun lain 9 §:n uudessa 4 momentissa säädetään asumismenojen jakamisesta tilanteessa, jossa asunnossa asuu saman lain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu opiskelija. Säännöksen mukaan ruokakunnan asumismenoiksi luetaan ruokakunnan jäsenten lukumäärää vastaava osuus asumismenoista, jollei erityisestä syystä hyväksytä muuta jakoperustetta. Vastaava säännös oli käytössä opintotuessa opiskelijoiden ollessa asumislisän piirissä ja on myös esityksessä opintotukilain 14 a §:ässä. Kansaneläkelaitoksen näkemyksen mukaan säännöskohtaisissa perusteluissa olisi tuotava esiin niitä erityisiä syitä, joiden perusteella voitaisiin hyväksyä jokin muu kuin asukkaiden pääluvun mukainen jakoperuste. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö toteavat, että Kelassa on aiempaa soveltamiskäytäntöön perustuvaa tietoa olemassa. Ministeriöt ja Kela voivat jatkaa keskustelua aiemmin käytössä olleista soveltamisohjeiden ja käytänteiden jatkamisesta. Olisi luontevaa, että asumislisässä ja asumistuessa erityisestä syystä hyväksyttävät muut kuin ruokakunnan jäsenten määrään perustuvat jakoperusteet olisivat samat.

Kansaneläkelaitoksen näkemyksen mukaan Suomeen opiskelemaan tulleen, kotimaastaan opintotukea saavan henkilön ei olisi tarkoituksenmukaista saada lisäksi yleistä asumistukea. Suomessa työskentelevä, toisesta EU-maasta saapunut opiskelija voisi kuitenkin olla oikeutettu yleiseen asumistukeen EU-asetuksessa 492/2011 säädetyn ns. syrjintäkiellon vuoksi. Nykyisin opiskelutarkoituksessa Suomeen tuleva ja Suomessa oleskeleva ulkomaalainen opiskelija ei ole oikeutettu yleiseen asumistukeen. Työskentelyn perusteella Suomessa asuva henkilö voi olla asumistukeen oikeutettu samoin perustein kuin muutkin EU:sta tulleet työntekijät. On mahdollista, että alun perin opiskelun perusteella oleskeluluvan saaneen henkilön oleskelun peruste muuttuu työn teon perusteella ja työn ohessa voi myös opiskella. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan tämän esityksen yhteydessä ei ole mahdollista säätää asumisperusteiseen sosiaaliturvaan liittyvistä uusista rajoituksia.

Kansaneläkelaitoksen lausunnon mukaan esitykseen olisi tullut sisällyttää nk. regressisäätelyä. Sitä tarvittaisiin tilanteissa, joissa Kansaneläkelaitos on maksanut takautuvasti etuuksia päällekkäin. Säätelytarpeesta keskusteltiin valmistelun yhteydessä, mutta säätelyn tarkkarajausuudesta ei syntynyt yhteistä ymmärrystä. Tämä johtuu osin siitä, että yleisen asumistuen ja asumislisän määräytymisperusteet ovat hyvin erilaiset. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää regressisäännöstä sinänsä mahdollisena, vastaava säännös on olemassa yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaisen asumistuen välillä. Säännöksen tarpeellisuutta voitaneen arvioida muutosten voimaantultua, kun nähdään liikamaksutilanteiden määrät ja käytännön tilanteet.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan esitetyn säätelyn toteuttaminen edellyttäisi vaikutusarvioita ja tietoa mahdollisista liikamaksutilateiden määrästä. Nykyisten lakien mukaan liikaa maksettu asumislisä tai yleinen asumistuki voidaan periä takaisin. Olennaisin ero regressin kautta kuittaamiseen on se, että opiskelija voi valittaa takaisinperintäpäätöksestä ennen kuin takaisinperintä toteutetaan. Regressisäätely mahdollistaa liikamaksun kuittaamisen etuuden saajaa etukäteen kuulematta.

Asumislisäsiirron yhteys koulutuspolitiikan tavoitteisiin

Lausunnonantajat pitävät asumislisälle siirtymistä ongelmallisena valmistumiseen ja täysipäiväisen opiskeluun kannustamisen näkökulmasta, jos työssäkäynti lisääntyy. Opiskelijoiden toimeentuloon heikentävästi vaikuttavaa asumislisään siirtyminen nähdään myös ristiriitaisena muutoksena osaamistason nostotavoitteen näkökulmasta. Opiskelijatutkimuksen[4] mukaan ammattikorkeakoulun perustutkintoa päivätoteutuksella suorittavista 55 prosenttia ilmoittaa käyvänsä lukukauden aikana töissä, mutta työssäkäyntiä opintoja hidastavana tekijänä pitää vain noin joka kolmas työssäkäyvä. Yliopistojen kanditutkintoa opiskelevien keskuudessa työssäkäyviä on vähemmän, mutta osuus työssäkäyntiä hidastavana tekijänä pitävänä on hieman suurempi. Opiskelijoiden työssäkäynnin vaikutusta opiskeluun on siten syytä seurata.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että viimeisimpien selvitysten mukaan opintojen ohella tapahtuvalla työssäkäynnillä olisi nk. isossa kuvassa melko vähäistä vaikutusta opintosuorituskertymiin. Taloudellisten hyötyjen lisäksi työssäkäynnillä voi olla myönteisiä vaikutuksia valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen ja palkkakehitykseen. [5]

Osaamistason nostoon liittyvien koulutuspaikkojen lisäysten yhteydessä joudutaan varautumaan myös opintososiaalisten etujen rahoittamiseen. On myös huomattava, että uusien koulutuspaikkojen kokonaiskustannukset yhteiskunnalle pienenevät asumislisäsiirron myötä.

Asumislisäsiirron yhteys opintotuen kehittämiseen

Lausunnonantajista huomauttivat asumislisäsiirron edellyttävän opintotuen kehittämistä ja muutoksen huomioonottamista opintotuen kokonaisuudistuksen yhteydessä. Opiskelijoiden toimeentuloa tutkiva Otus pitää hallituksen esityksessä ongelmallisimpana opiskelijoiden tulotason pääsääntöistä laskemista tilanteessa, jossa elinkustannukset ovat nousseet ja toimeentulovaikeudet lisääntyneet. Otuksen mukaan asumislisän tasoa tulisi tarkistaa siten, ettei opiskelijoiden tulotaso laskisi enää nykyisestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että kokonaisuudistuksen yhteydessä onkin tarkoitus arvioida miten mm. asumislisäsiirto pitäisi huomioida opintotuen rakenteessa ja miten järjestelmä jatkossakin turvaisi ensisijaisesti täysipäiväisen opiskelun ja tutkinnon suorittamisen tavoiteajassa. Myöskin opintolainan turvallisuutta on tarpeen parantaa opiskelijoiden velkaongelmien vähentämiseksi.

Muita huomioita

HOAS tuo lausunnossaan esille vaikutuksia opiskelijoiden asumiskäyttäytymiseen sekä eräitä toimenpiteitä vastapainoksi asumisen tuen muutokselle. HOAS esittää opiskelija-asumisen uudistuotannon tukemista ja erityisryhmien investointiavustukseen varattavasta määrärahan kohdentamista opiskelija-asumiseen. Samanaikaista invertointiavustuksen leikkausta pidettiin lausunnoissa ongelmallisena, koska kohtuuhintainen asumisen kysyntä kasvaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että kohtuuhintaiset opiskelija-asunnot ovat erittäin tärkeitä opiskelijoiden toimeentulon kannalta. Suurin osa opiskelijoista on asunut ja tulee asumaan vapailla vuokramarkkinoilla, joissa vuokrat ovat ARA-rahoitteisia asuntoja korkeammat.

VATT:n mukaan vuokra-asuntokanta on kasvanut. VATT:n mukaan opiskelijoiden asuntokysynnän painottuminen yhteisasumiseen johtaisi yksinasumiseen soveltuvien pienten asuntojen kysynnän alenemiseen ja yhteisasumiseen soveltuvien asuntojen kysynnän kasvuun. Nämä kysynnän muutokset voivat vaikuttaa erilaisten asuntojen vuokriin vapaarahoitteisessa asuntokannassa. Vuokravaikutukset

[4] Eurostudent VIII – Opiskelijatutkimus 2022Juhani Saari, Sara Koivuranta, Elina Nevalainen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja: 2023:34

[5] Korkeakouluopiskelijoiden työssäkäynnin vaikutukset Eetu Isotalo, Salla Kalin, Hannu Karhunen, Taina Saarinen, Juha Tuomala, Päivi Tynjälä, Anne Virtanen. VALTIONEUVOSTON SELVITYS- JA TUTKIMUSTOIMINNAN JULKAISUSARJA 2024:8

riippuvat kuitenkin myös asuntojen tarjonnan kehityksestä. Mikäli asuntotuotanto reagoi muuttuneeseen kysyntätilanteeseen siten, että pienten asuntojen rakentaminen vähenee ja yhteisasumiseen soveltuvien suurempien asuntojen rakentaminen kasvaa, jäävät vuokrien muutokset pieniksi ainakin pidemmällä aikavälillä. VATT:n mukaan vuoden 2017 uudistuksen aikoihin tapahtuneet muutokset asuntorakentamisessa viittaavat siihen, että asuntotuotanto saattaa reagoida varsin joustavasti asumistukien muutoksiin.[6]

Neuvotteleva virkamies Virpi Hiltunen

Jakelu Eduskunnan sivistysvaliokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Anita Lehikoinen
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Rosanna Blomster

[6] Vuoden 2017 asumistukiuudistuksen vaikutukset opiskelijoiden asumiseen ja opintoihin Olavi Kylliäinen Teemu Lyytikäinen Max Toikka Juha Tuomala. VATT TUTKIMUKSET 1 9 4/ 2024.